

Examen VMBO-GL en TL

2011

tijdvak 1
woensdag 18 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 24 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 49 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

- 1p 1 Hoe wordt het onderwerp van de tekst in alinea 1 ingeleid?
- A door de aandacht te trekken met een persoonlijke ervaring van de schrijver
  - B door de bijzondere deskundigheid van de schrijver te laten blijken
  - C door de directe aanleiding te noemen voor het schrijven van de tekst
  - D door de mening van de schrijver over het onderwerp weer te geven

- 1p 2 “Het is duidelijk dat de ruimte dringend toe is aan een grote schoonmaakbeurt” (regels 22-24).
→ Citeer uit alinea 5 tot en met 7 een zin met dezelfde betekenis.

- 2p 3 Noem twee verschillende soorten “schoonmaakbeurt” die in alinea 6 genoemd worden. Gebruik niet meer dan 20 woorden voor je antwoord.

Gebruik onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 4 en 5.

We kunnen de tekst verdelen in vijf stukken:

Deel 1: alinea 1

Deel 2: alinea 2 tot en met 4

Deel 3: alinea 5 en 6

Deel 4: alinea 7 en 8

Deel 5: alinea 9

- 1p 4 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2 (alinea 2 tot en met 4)?
- A Botsingen in de ruimte
  - B Natuurlijk ruimtepuin
  - C Satellieten en raketten
  - D Supersnelle brokstukken

- 1p 5 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea 5 en 6)?
- A 2000 kilometer boven de aarde
  - B Landen en ruimtevaart
  - C Mogelijke oplossingen
  - D Zesduizend satellieten

- 1p 6 “Een deeltje van twee millimeter groot kan bij een botsing met een ruimtevaartuig enorme schade toebrengen.” (regels 55-58)
→ In welke alinea wordt hiervoor het duidelijkst een oplossing genoemd?

- 1p 7 Welk verband is er tussen alinea 2 en 3?
- A Alinea 2 en 3 vormen een opsomming.
  - B Alinea 3 bevat een samenvatting van de inhoud van alinea 2.
  - C Alinea 3 geeft de oorzaak van alinea 2.
  - D Alinea 3 geeft een voorbeeld bij wat in alinea 2 wordt verteld.

Gebruik onderstaand artikelje voor het beantwoorden van vraag 8.

Leven op Mars

Tot dusver is ruimteafval vooral een technisch probleem. Maar wellicht is er ook sprake van een biologisch probleem. Want wetenschappers ontwikkelen de instrumenten voor experimenten die met ruimtevaartuigen naar andere hemellichamen gaan en daar na gebruik doorgaans worden achtergelaten.

- 5 Vooral over Mars maken sommige onderzoekers zich druk. Daar is immers mogelijk sprake van microscopisch leven. Stel nu dat aardse microben die zich bevinden op die instrumenten de reis naar Mars hebben overleefd en daar de boel besmetten.

*Naar een artikel van Geert Dam,
HP/ de Tijd, 6 maart 2009*

- 1p 8 Hoe kun je de relatie tussen het tekstje 'Leven op Mars' en de tekst 'Verkeerschaos dreigt in het heelal' weergeven?
Het tekstje 'Leven op Mars'
- A bevestigt dat er in de ruimte een steeds groter gevaar van verkeersongelukken ontstaat.
  - B bewijst dat de ruimte dringend toe is aan een grote schoonmaakbeurt.
  - C toont aan, dat ruimteafval ook op andere terreinen risico's met zich meebrengt.
  - D zwakt de inhoud van de tekst 'Verkeerschaos dreigt in het heelal' af.
- 1p 9 Een schrijver kan met een tekst de volgende vier doelen hebben:
- 1 eigen gevoelens tot uitdrukking brengen
  - 2 lezers informeren
  - 3 lezers overtuigen van een mening
  - 4 lezers tot handelen aansporen.
- Welke twee van deze vier doelen zijn bij de tekst 'Verkeerschaos dreigt in het heelal' de belangrijkste?
- 1p 10 Een schrijver kan gebruik maken van:
- 1 feiten
  - 2 zijn eigen mening
  - 3 de mening van anderen
- Waarvan maakt de schrijver in deze tekst gebruik?
- A alleen 1 en 2
  - B alleen 1 en 3
  - C alleen 2 en 3
  - D 1, 2 en 3

- 1p 11 Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van de tekst 'Verkeerschaos dreigt in het heelal'?
- A Ruimteafval is met internationale samenwerking volledig op te ruimen.
  - B Ruimteafval kan nog maar een paar jaar een belangrijk probleem genoemd worden.
  - C Ruimteafval maakt ruimteschoonmaak noodzakelijk vanwege dreigende botsingen.
  - D Ruimteafval opruimen is niet uitsluitend een technisch, maar ook een politiek probleem.

Tekst 2

- 10p 12 **Samenvattingsopdracht**
Vat de tekst 'Wie zijn vinger geeft...' samen in maximaal 175 woorden.
Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:
- 1 de aanleiding voor dit artikel
  - 2 op welke twee manieren of plaatsen de vingerafdrukken vastgelegd worden
  - 3 de mening van mevrouw Beentjes over bescherming van de gegevens
  - 4 het gevaar dat professor Jacobs ziet in een database met persoonsgegevens
  - 5 de grootste zorg van professor Prins
  - 6 aan welke twee voorwaarden volgens professor Prins dit soort veiligheidsmaatregelen moet voldoen
  - 7 wat het gezamenlijke standpunt van professor Prins en professor Jacobs is
  - 8 wat voor systeem Prins en Jacobs willen invoeren bij het aanvragen van een paspoort.

Maak er een samenhangend geheel van. Gebruik geen telegramstijl. Noem geen voorbeelden. Tel het aantal woorden en noteer dat onder je samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3

- 1p 13 De afbeelding is een voorbeeld bij de tekst eronder.
Waarvan is de afbeelding een voorbeeld?
een voorbeeld
- A van een gevarieerde vakantie
  - B van een heel dure vakantie
  - C van een mislukte vakantie
  - D van een te verre vakantie

- 1p 14 Op wie is de advertentie 'Weekendje kanoën' speciaal gericht?
op mensen die
A hun vakanties alleen via internet willen boeken
B hun vakanties op hun eigen manier willen organiseren
C op zoek zijn naar een geschikte rivier om te kanoën
D steeds nieuwe vormen van watersport willen uitproberen
- 1p 15 Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
A de lezer informeren over nieuwe vakantievormen
B de lezer waarschuwen voor opdrogen van rivieren
C de lezer tot handelen aansporen
D gevoelens van reisbureaus tot uitdrukking brengen
- 1p 16 Bij welke zin in de tekst sluit de afbeelding het beste aan?
A "Want het gebeurt maar al te vaak dat geweldige reisplannen eindigen in een kleine ramp."
B "Of je nu online, telefonisch of aan de balie van het reisbureau boekt, let altijd op het ANVR-logo."
C "Meer weten?"
D "Ga naar reisprofessionalgezocht.nl en win een reischeque ter waarde van 500 euro."

Tekst 4

- 1p 17 Hoe wordt het onderwerp van de tekst in alinea 1 ingeleid?
A door een belangrijke deskundige aan de lezer voor te stellen
B door een belangrijke vraag te stellen
C door een korte samenvatting te geven
D door het probleem te schetsen dat in de tekst behandeld wordt
- 1p 18 Wat is het verband tussen alinea 3 en alinea 4?
A Alinea 3 en 4 vormen een opsomming.
B Alinea 3 en 4 vormen een tegenstelling.
C Alinea 4 geeft een voorbeeld bij de inhoud van alinea 3.
D Alinea 4 noemt een gevolg van de inhoud van alinea 3.
- 2p 19 Welke twee redenen worden genoemd voor de grote rol van serious gaming in Nederland?
- 1p 20 In de regels 117-119 staat: "want er is nog heel weinig kennis over wat mensen nu precies leren van serious games".
→ Citeer de zin uit de alinea's 4 en 5 waarin hetzelfde staat.
- 1p 21 Wat is het verschil tussen de meningen van Van Mastrigt en Mayer over serious games?

- 1p **22** Welke overeenkomst is er tussen de meningen van Van Mastrigt en Mayer over de rol van serious games?
Beiden denken ze,
A dat bij serious games het leereffect niet voorop hoeft te staan.
B dat serious games de studieboeken niet helemaal zullen verdringen.
C dat serious games door gebruikers niet leuk hoeven te worden gevonden.
D dat serious games hun oorsprong hebben in de fun game-industrie.
- 1p **23** Hoe kun je de inhoud van alinea 9 het beste weergeven?
A een advies geven
B een mening van een deskundige geven
C een samenvatting van de tekst geven
D een toekomstbeeld schetsen
- 1p **24** Een schrijver kan in zijn tekst gebruik maken van:
1 feiten
2 zijn eigen mening
3 de mening van anderen.
Wat gebruikt de schrijver in deze tekst?
A alleen 1 en 2
B alleen 1 en 3
C alleen 2 en 3
D 1, 2 en 3
- 1p **25** Wat is het belangrijkste doel van de schrijver met deze tekst?
A lezers ertoe aanzetten serious games te gebruiken bij langdurige projecten
B lezers informatie geven over de toenemende rol van serious games in Nederland
C lezers overtuigen van het belang van serious games bij verschillende trainingsmethoden
D lezers waarschuwen voor de grote verschillen tussen serious games en fun games

Schrijfofdracht

Jij bent lid van de leerlingenraad van jouw school. In de lessen op jouw school wordt veel gebruik gemaakt van computergames. Niet alle ouders begrijpen dat gebruik. Sommigen van hen denken dat de school de leerlingen alleen maar zoet houdt met spelletjes. Het bestaan van deze misverstanden is voor de leerlingenraad aanleiding om het gebruik van computergames op een avond aan de orde te stellen.

Tijdens een bespreking in de leerlingenraad wordt gezocht naar mogelijke onderwerpen voor deze avond. Jullie willen voorbeelden laten zien van gametoeepassingen die volgens jullie nuttig in de les zijn. Er zijn nabootsingen van situaties in garages, die bij voertuigentechniek kunnen worden gebruikt. Er bestaan nabootsingen van rampen op de computer, die zo realistisch zijn, dat leerlingen er goed mee kunnen oefenen. Ook voor aardrijkskunde en economie bestaan dergelijke nabootsingen, bijvoorbeeld van de werking van een sluis of in de vorm van een bedrijfssimulatie.

Jij krijgt de opdracht om namens de leerlingenraad een brief te schrijven naar een uitgever van een aantal zogenaamde “serious games”. Iemand kent een oud-leerling van de school, die toevallig ook directeur is van een uitgeverij. Hij weet dus al om wat voor school het gaat. Je moet in je brief het doel van de avond benadrukken, namelijk dat ouders een positief gevoel over “serious games” moeten krijgen. De uitgever moet de ouders duidelijk maken, dat deze computergames geen spelletjes zijn om de tijd te doden.

13p 26 **Opdracht: een brief**

Schrijf een brief naar de uitgeverij Onderwijs en Gaming, ter attentie van de uitgever, de heer Jan de Vries. Bedenk zelf een volledig adres van de uitgeverij. Nodig De Vries uit om te komen spreken op de thema-avond. Dateer de brief op 2 februari 2011. Ga in de brief verder in op de volgende punten:

- jezelf voorstellen: naam, leeftijd, schoolsoort
- de aanleiding voor het schrijven van deze brief
- de reden waarom juist deze uitgeverij is aangeschreven
- het doel van de avond
- de reden van dit doel
- vraag om enkele games te komen demonstreren
- vraag om drie onderwerpen te kiezen uit: voertuigentechniek, rampen, aardrijkskunde en economie
- uitleg van het belang van serieuze games
- vraag naar kosten van de uitgever voor deze avond
- een verzoek om een spoedig antwoord.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.